

САБОРНИК

БИЛТЕН БЕОГРАДСКЕ САБОРНЕ ЦРКВЕ
СВЕТОГ АРХАНЂЕЛА МИХАИЛА

НЕДЕЉА, 26. ЈУН 2022, ГОДИНА 23, БР. 42

КАНДИЛО ПРЕД КОСМЕТСКИМ РАСПЕЋЕМ

/За девојчицу Павлину Радовановић и снагу њеног гласа и песме готово да сви знају. Ово изузетно дете, потекло са косметског крста, из Ораховца, одјекнуло је светом, као глас свих косметских Срба, водећи своју косовску битку за Србе нас Космету и за одбрану светиња - тамо где смо сви ми затајили, а били смо и остали позвани на то. ТВ *Храм* је, на Васкрс ове године, емитовала први Павлинин солистички концерт, одржан у Руском дому, уочи годишњице бомбардовања Југославије, а може се послушати и преко *Јутјуб* канала. Павлина је, за дан победе, 9. маја, наступала на Црвеном тргу у Москви, а њени наступи се настављају и потресају срца нашег успаваног народа, будећи у њему онај исконски пламен вере, враћајући нас међу духовне и националне корене. Преносимо делове интервјуа са Павлинином мајком Велинком - мајком петоро деце, објављеног маја ове године, на Интернету, под насловом "Све ћу рећи Богу!"

Хвала вам што сте дошли, увек сте добродошли; ко год дође у Ораховац, нама то значи. Значи зато што - треба да се прича какав је живот у гету, у 21. веку, где је људима ускраћена слобода кретања, а слобода је прво и основно за сваког човека. *(Ви сте у тој неслободи родили петоро деце...)* Када је дошла 1999. година, ја сам тад имала Јовану - имала је годину и по дана, и имала сам бебу од пар месеци. Анђелију. Анђелију сам родила код куће, за време рата, тада се није могло ићи до болнице. Била је ноћ, позвала сам људе да ме превезу аутом до болнице, међутим, како се, пре мог порођаја, десило да је жена исто тако позвала комшију да је одвезе до болнице, али је била заседа на путу и киднаповали су човека који је возио - из тог неког страха сам остала код куће и ту сам се породила. ... Човек не може да бира ни ко ће му бити тата, ни мама, не зна ни време када ће се родити, ни време када ће умрети. Једноставно, то дође од Бога. Док је текао порођај, човек нема времена да размишља шта ће се и како ће се десити, да ли ће бити добро беба, како ћу бити ја, већ једноставно Бог то пружи, Бог пусти снагу... Тако се родила Анђелија, уочи Светог Арханђела, 20. новембра, када се, заиста, није смело излазити из куће, поготово не ноћу. Много киднаповања је било и управо због тога сам остала код куће и породила се, родила сам здраву и живу девојчицу. Сада је већ удата жена, има двоје деце. ...

Људи кажу да су се времена променила. Заправо, време је исто, али

су се људи променили. ... Ово време су људи донели. Неки кажу: сада је модерно овако, ако је нека моја другарица отишла код овога лекара, овај лекар је бољи, па стално: нешто боље, боље, боље, увек се тражи нешто више, више, више... А, заправо, мало треба човеку да заиста буде срећан, али заиста мало. *(Ви сте овде живели 8 година - прво сам помислио: да није 8 дана, али не - 8 ГОДИНА БЕЗ СТРУЈЕ?)*

Јесте, то је био тај период после рата, када су се наша српска војска и полиција повукле из Ораховца, тј. са целог Косова. Ораховац је тада био град са 25.000 становника, можда и 35.000, тада је било 3500 Срба. Срби су живели у доњем делу града, живели су по зградама, имали су своје куће доле, живели су по блоковима, имали смо две основне и две средње школе, био је велики дом здравља, са породилиштем, ту је била Општина, Полиција, вртић, имало је све за један народ, да се живи. Међутим, како је наша војска отишла, онда је сав тај народ из доњег дела Ораховца дошао овде, у ову српску улицу, која има неких 400-500 метара слободне територије. Онда су људи из доњег дела града и околних територија - Зочиште, Оптреуша, Ретимље - ту су била велика, велика, огромна страдања - сви ти људи су на тракторима дошли овде. Свако је у некој породици био смештен. Неки људи више буквално нису имали где, па су спавали испод звонаре у црквеном дворишту, под ведрим небом. ... А, онда је кренуло исељавање, и људи нису имали више где. Нису се надали ничему, да нешто може бити овде, нису видели више живот, ни да могу да опстану овде, у Ораховцу. То што су имали - напунили су своје тракторе, колико је ту стало - стало је, више нису имали где, и кренули су пут централне Србије. ... Кренуло је паљење кућа, пљачка, једна страхота, заиста једна страхота. ...

После тога, ту је престао живот. Кад живите слободно и кад се крећете где хоћете, сваки човек је имао неку радну обавезу..., где је радио, и одједном је живот стао. Живот је стао у смислу да није било ни струје, ни воде... Није било, у једном тренутку, буквално ничега. Свака кућа је имала шпорет..., имали смо шпорет и ложили смо га и лети и зими. Зими у кући, лети напољу, у дворишту, и ту се све радило: казан, да се пере веш, да се деца купају, да се пече хлеб, да се меси, да се спрема све на том шпорету јер струје није било. Кад дође мрак, онда **СВАКА КУЋА УПАЛИ СВОЈЕ КАНДИЛО...** У једном тренутку, није било чак ни свеће јер није било продавнице, али буквално није било ништа. Кад кажем: ништа - у правом смислу те речи, ништа. Црква, око цркве људи... **СВИ СМО ОДЛАЗИЛИ У ЦРКВУ И СВИ СМО СЕ МОЛИЛИ - ТО НАМ ЈЕ БИЛА ЈЕДИНА УТЕХА И ЈЕДИНИ СПАС.** Ту имамо Пресвету Богородицу, која је чудотворна икона, и сви смо се ту молили.

Није било ни воде, доносио би КФОР - иначе, овде у били Холањани - доносио би КФОР своју воду за пиће, али није то било да сваки дан доносе воду, већ је вода постала потрошни материјал, нисте више могли да кажете: ово ћу оволико или ово ћу овако. Али, ја сам била најсрећнија када дође зима и када би киша падала: ми би сви ону кишницу похватили и напунили и кофе и бурад да имамо воду. Или, када би била зима, топимо снег да имамо воду.

Велики крст смо тада сви, али баш сви, цео народ у Ораховцу, сви смо то изнели...

(Одакле вама и вашем супругу снага и храброст да све то изнесете?) Његови су отишли. Отишао му је један брат са четворо деце, па је други брат, такође, отишао, отишли су и моји, тада ми је отишао и брат и снаја и мајка... Он је остао сам, а и ја сам остала сама... Он ми је био и муж, и брат, и мајка, и отац, тако сам некако нашла утеху... Било је тренутака када ми је било много тешко... Кад ми је било најтеже? Ноћ пре него што је отишла моја мајка, дошла је овде да нас види, напушта и она Ораховац... На самом почетку улице, она је изашла последња, ту је била са мојом сестром, која је тада имала 15 година,

морали су да напусте сви Срби из те улице, она је последња... Дошла је овде код нас, да нас види, кажем: "Мама, нећемо да се поздрављамо, сутра ујутру ћу ја да изађем..." А, конвој који је превозио Србе одавде пут централне Србије увек је био ту испред наших врата, на неких 50-ак метара. И, увек сам свакога испраћала... То су такви емотивни моменти, када се поздрављаш са неким - ми њима пожелимо срећан пут, а они нама појеле срећан останак. То су неки заиста емотивни тренуци...

Знам када је моја мајка одлазила из Ораховца, неко летње време /је било/, Јована је тада била мала, имала сам и Анђелију, ја око шпорета и гледам кроз прозор у правцу куће мога рода, моје мајке, да видим да ли су врата затворена... /Брише сузе, речи понестају.../ Сад ми је баш много тешко... Баш ми је тешко... Врата су била донекле отворена... Када сам видела - нисам могла да је испратим... Баш ми је било тешко... Јер, оца нисам имала, мајка ми је била све... Баш тежак период... И у дворишту, каже Звонко: "Ево, мама ти је дошла, хајде да се поздравимо", али нисам могла... Окренула сам се, Јована је била крај мене, ухватила ме је за сукњу, то је дете од две године - шта она може да зна, месим хлеб, а сузе ми падају у тесто... То ми је било нешто најтеже, кад ми је мајка отишла... Отишла је, а ја нисам могла да се поздравим, да одем и да јој пожелим срећан пут или да она мени пожели опстанак овде...

Али, никада нисам пожелела да одем одавде, некако сам овде јако везана... ... ИМАМ ОСЕЋАЈ ДА ЈЕ ГОСПОД ОВАЈ НАРОД ЗАДРЖАО ОВДЕ... Нас је било 3500 Срба, међутим, 280 је остало, али тих 280 - њих је Бог одабрао... Не може свако да живи у гету... У једном затвореном простору, а уз то, да остане здрав, у смислу - емотивно јак, да изнесе децу, да та деца буду здрава. Деца су расла, ми никад нисмо пуно причали пред децом шта ће бити, или да покажемо неку врсту страха, да морамо да одемо, или да морамо да се пакујемо... Никада то нисмо пред децом причали, да би деца остала стабилна, јака,... јер није лако објаснити детету шта се овде дешава. Десио се све јако брзо, и за нас одрасле је било тешко да прихватимо, а камоли једно дете. ...

Јер, сви се избори, на крају, своде на један. Бити или не бити човјек. Који зна ко је, који зна где је, који зна шта га у вјечности чека. Тај човјек, са очима упртим у исто вријеме у Богочовјека и у своје дијете јесте јунак Косовског боја. Јер, сви су се бојеви завршили историјом, само један вјечношћу...

О. Дарко Ристов Ђого

У НЕДЕЉИ ДРУГОЈ ПО ДУХОВИМА ПРОСЛАВЉАМО:

- 26.(13) Св. мученица Акилина; Св. Трифилије, Епископ кипарски
27.(14) Свети пророк Јелисеј; Свети Методије, Патријарх цариградски
28.(15) Св. прор. Амос; *Св. мученик Кнез Лазар и сви Св. муч. српски - Видовдан*
29.(16) Свети Тихон Чудотворац, Епископ аматунски
30.(17) Свети мученици Мануил, Савел и Исмаил
01.(18) Свети мученици Леонтије, Ипатије и Теодул
02.(19) Св. апостол Јуда; Преп. Пајсије Велики; Свети Јован Шангајски

Овде су сва деца иста, сва су деца расла исто. Није моје дете имало више од нашег, ни наше више од мојег. Сви су расли исто, сви су преживљавали исто. Ако нема струје код вас, нема ни код мене. Ако нема нешто код вас, нема ни код мене. Сви су расли исто и то одрастање је децу очеличило. Деца су јако зрела. Ако узмете једно дете које има 10-12 година и причате са њим, свакако ћете добити одговоре као да је нека одрасла особа. Једноставно, живот је то сервирао... Деца врло добро знају шта се сме, шта се не сме, докле се сме - та граница, свако дете то зна, деца знају да се чувају, да се пазе, то се деци стално прича, докле је њихов део, да не сме да се прелази доле, шта ће бити ако се прође доле, ако се приближе тој линији. ... Треба човек увек да буде у некој средини, шта год да се деси. Ми од 1999-те до данас, никада нисмо напустили Ораховац, нити ћемо, заиста не. Али, шта год да се деси, и овде и негде другде, и у централној Србији, увек треба човек да има једну средину, у свему. И да буде ограничен /=умерен/ у свему. Ако човек пређе горе, пашће лако доле. И, ако човек падне доле, не треба ту да остане, него мора увек да се подиже, да устане. Тако сам и децу учила: да увек буду људи, шта год да се деси, какво год време да дође, мора, као што је и сам патријарх Павле рекао - и ако време није људско, морамо да будемо људи увек. И, ако се деси нешто лоше - па, и од лошег човек свашта може да научи. Овде се дешавало пуно ствари, пуно страдања, али из свега тога и ми смо извукли нешто, и ми смо научили какви треба да будемо, какав треба бити човек. ...

Треба човек да буде скроман у свему, сва деца су иста... Страдање је свако доживео, на свој начин, нико није живео боље од нас, ни ми боље од других... Ту сте, у том кругу, сви сте у једном кошу, сви живимо исто - нико нема више, нико нема мање. И, то сложи народ, да се народ држи за руке, да један другоме помажемо, онолико колико се може, та једна ЗАЈЕДНИЦА У ХРИСТУ... Како у породици тако и у народу...

Драга браћо и сестре, у уторак, на Видовдан, Света Литургија почиње у 9:00. У суботу, 2. јула, на Светог Јована Шангајског, чија се четица моштију налази у нашој цркви, Света Литургија служиће се у 7:30.

Главни и одговорни уредник: протојереј-ставрофор Петар Лукић. Уредник издања: Ивана Радовановић. Тел. храма: 011/2636-684. Факс: 011/2636-566. www.saborna-crkva.com. sabornik@saborna-crkva.com. Тираж: 1000 примерака.